

II 3872

GLASNIK MUZEJSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO

BULLETIN DE LA SOCIÉTÉ DU MUSÉE DE SLOVÉNIE

XX, 1939

POSEBNI ODTIS — EXTRAIT

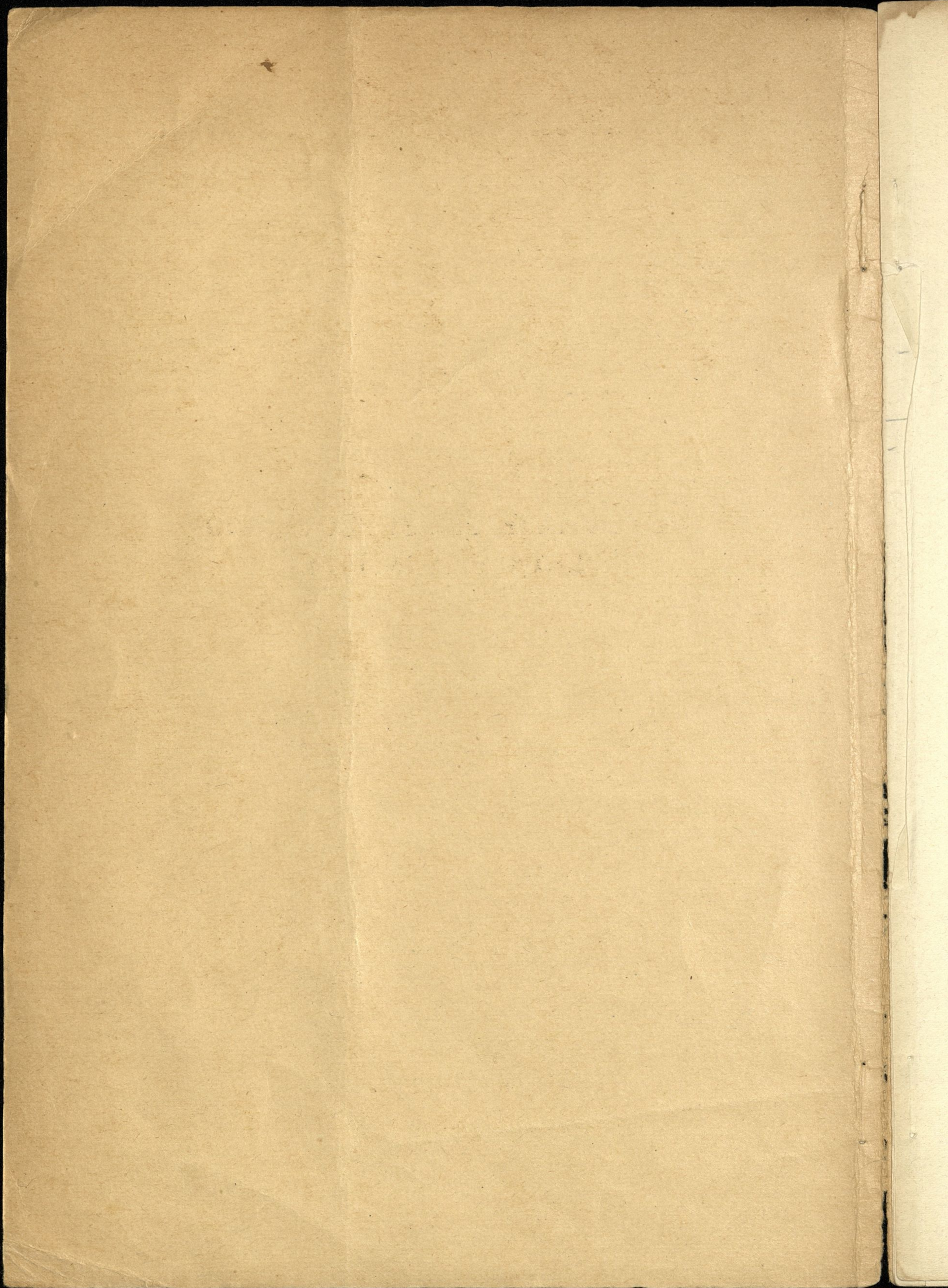
DR. FRANCE STELE

POTOVANJE SKOZI SLOVENIJO

LETA 1571 IN 1574

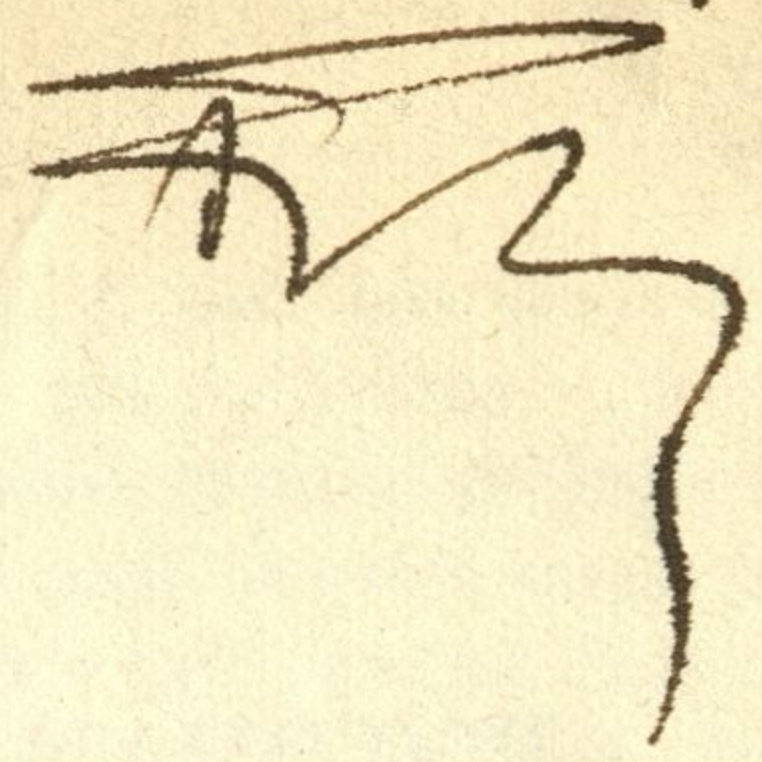
LJUBLJANA 1939

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI

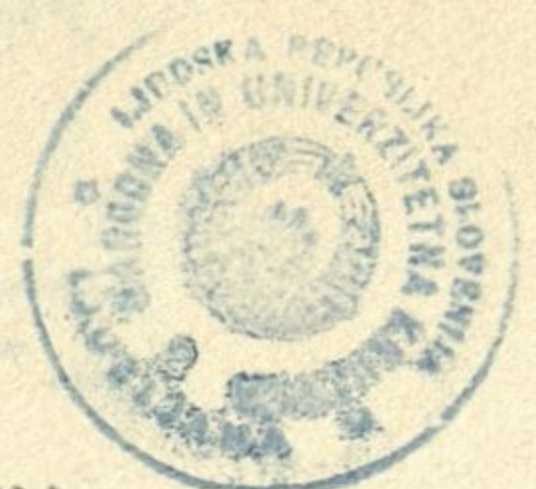
Priglasenie Tineta Obaljena

17.1940

A large, stylized handwritten mark or signature, possibly a monogram or a specific symbol, consisting of several sweeping lines.

U 83872

U 83872

FJC 11022/1951

POTOVANJE SKOZI SLOVENIJO V L. 1571 IN 1574

France Stelè

V Narodni biblioteki na Dunaju hranijo pod številko Cod. 8944 rokopis iz l. 1571—1574, ki ga je spisal kot popotni dnevnik poznejši dunajski dvorni bibliotekar Hugon Blotius. Na svoji poti z Dunaja v Italijo l. 1571 in na povratku na Dunaj je dvakrat potoval skozi slovenske kraje, zato so ti zapiski v marsikaterem oziru zanimivi za nas. Ker ta rokopis doslej ni bil objavljen, sem se odločil, da priobčim tiste njegove dele, ki se tičejo pota skozi naše dežele.

Njegov pisatelj Hugon Blotius¹ se je rodil 1533 v Delftu na Nizozemskem. Po očetu se je imenoval Fremanus, ime Blotius pa je prevzel po materi. V Louvainu in Orléansu je študiral pravo, deloval nekaj časa v Baslu in kot profesor v Strassburgu. Kot vzgojitelj sinov ogrskega kanclerja Joh. Listiusa in Lazarja Schwendi je živel 1571 v Benetkah, 1572 v Padovi, 1574 v Pisi in v Rimu. V zvezi s tem bivanjem v Italiji je nastal naš rokopis. Poleti 1575 mu je cesar Maks II. poveril vodstvo Dvorne knjižnice na Dunaju. Pod cesarjem Rudolfom II. je dalje opravljal to službo, prišel pa je v velike težave, ker so proti njemu intrigirali tovariši z univerze in jezuiti. Dolžili so ga nerednosti v službi in ga spravili v preiskavo. Umrl je 1608 na Dunaju.

Rokopis Cod. 8944, ki nas zanima, je pisan na papir, deloma ilustriran in 7.8 × 10.5 cm velik. Glavni naslov dela, ki nas zanima, je na f. 108 in se glasi: *Iter Vienna Venetias et Patavium per Sempronium et Neapolim Austriae 1571.*

Začetek se glasi: *Die octobris III° su(m)mo mane Vienna cum Io: Listhio et Balthasare Praetorio discipulo et eius praeceptore ac co(m)mitibus aliquot, patris Listii domesticis Edenburgum versus proficiscentes, haec sequentia in itinere habuimus obvia.*

Nato opisuje potovanje čez Loh,² Himperg,³ Maesprung,⁴ Waltersdorf, Wimpasing, čez reko Leitha, čez Hornstain, Millydorf,⁵ Prodersdorf,⁶ Chimpoeh,⁷ Edenburg, ki ga latinsko nekateri imenujejo Sempronium, drugi tudi Posonium, Martz,⁸ Matersdorf,⁹ Neustat,¹⁰ Meukirche(?),¹¹ Klocknitz,¹² Scatubien,¹³ Spittal, Mirtzuslach,¹⁴ Langnenbach,¹⁵ Criechle,¹⁶ Kapfenburgum, Prug,¹⁷ Fronleut,¹⁸ Graecium,¹⁹ Preumstetten²⁰ v Eibenswalt.²¹

Tu se začneja del, ki nas zanima.²²

¹ O. Smital, *Miszellen zur Geschichte der Wiener Palatina*. Festschrift der Nat. Bibl. in Wien. Dunaj, 1926, str. 771—794 (I. kais. Hofbibliothekar Dr. Hugo Blotius). Tam napovedani življenjepis doslej ni izšel. — ² Ob. Laa. — ³ Himberg. — ⁴ Moosbrunn. — ⁵ Müllendorf. — ⁶ Brodersdorf. — ⁷ Klimpa. — ⁸ Marz. — ⁹ Mattersdorf. — ¹⁰ Wiener Neustadt. — ¹¹ Neunkirchen. — ¹² Gloggnitz. — ¹³ Schottwien. — ¹⁴ Mürzzuschag. — ¹⁵ Langenwang. — ¹⁶ Krieglach. — ¹⁷ Bruck a. d. Mur. — ¹⁸ Frohnleiten. — ¹⁹ Gradec. — ²⁰ Premstetten. — ²¹ Eibiswald.

²² Navajamo vselej številko lista (f.) in pa zaporedne številke odstavkov, kolikor jih je pisec numeriral. V okroglem oklepaju podajamo razrešitev okrajšav. V oglatem oklepaju pa je tisto, kar je Blotius sam vklenil v oklepaje. S pikicami so označena tista mesta v tekstu, ki so nečitljiva ali uničena. Vzrok je največkrat vpliv vlage na ohranitev rokopisa.

F. 120'.— 29. Co(n)fectis ab Eibenswaldia²¹ 2. mil. g. per eas quas dixi vias, ad fluviu(m) Traua(m)²³ hinc rapidissimu(m) p(er)venimus qui po(n)tone, 4 equoru(m) totide(m)q(ue) hominu(m) aut pluriu(m) simul impositoru(m) capace tra(n)situr.

A cuius ripa ta(m) citeriori, qua(m) ulteriori no(n) procul, pagi absunt, quoru(m) citerior, minor Maut²⁴ vocatur ulterior aut(em) Saehove(n)²⁵ pagus magnus ius mercat(us) habens ad quem (per) portam est ingressus. Hic hospes venator erat homo astutus, facetus, versulus loquax, cui cane(m) nostra(m) quod ia(m) iteru(m) oves ex itinere invaserat, dono dedimus. Hic nobis optimos pisces förhen,²⁶ dedit maculatos.

30. Perge(n)tes hinc per vias nihilo superiorib(us) illis mitiores Windisgraecia(m)²⁷ oppidulu(m) parvu(m) una platea et tenui muro pro moenib(us) co(n)stans pervenimus pluvia co(n)tinenti et ve(n)tis iter infestu(m) redde(n)tibus. Usi hic sumus hospitio magno et bono in medio oppidi a sinistris sito: ubi cauponaria(m) exercet iudex oppidi. Est aut(em) oppidu(m) valde exiguu(m) ut Naeltubych (?)²⁸ in Hollandia moenibus tamen (id est) muro aggere et fossa aquosa cinctu(m): forma quadratu(m) utriusq(ue) illud fluviolus alluit hinc a sinistris Misling,²⁹ hinc a dextris Graetznitz³⁰ uterq(ue) no(n) magnus quide(m) sed rapidus maxime. Mislingus ex mo(n)te edito cui Bachberg³¹ nomen est profluens. Uterq(ue) etia(m) optimos dat pisces. Hoc aut(em) maxime audivi mirabile, quod tu(m) omnes indigene Windisgraecienses uno ore verissimu(m) esse affirma(n)t. Aiu(n)t e(ni)m mo(n)tem de quo supra memoravi Bacher Berg³¹ vocatum supernè planicie(m) habere magna(m) ac in hac lacum ea magnitudine et longitudine qua est platea Windisgraecie oppidi ab una porta usq(ue) ad altera(m) sese porrige(n)s latitudine satis a(m)pla; sub terra tame(n) huius mon(n)tis o(mn)ia quoque esse aquosa: terra(m) ipsam mollem gressibus cedere: equos nec arme(n)ta ferre posse adeo ut si quis propius ad lacu(m) accedere velit no(n) tantu(m) in periculum veniat ne per terra(m) in barathru(m) illud subsidens absorbeatur, veru(m) etia(m) [quod vix credibile est] fulminibus et tonitruis mox sub orie(n)tibus enecetur. Tale e(ni)m hic latère naturae miraculum ut sive homo sive quodcumq(ue) aliud animal propius accedat, mox [etia(m) coelo sudo et sereno] mirabilem cum tonitribus et fulminibus proru(m)pere tempestatem quę ipsas etia(m) arbores sternat et evertat, ita ut etia(m) Windisgraeciae audiatur quod oppidum tu(m) 2 l g. illo loco abest. Ex hoc sive lacu sive barathro profluit precipiti fere desce(n)su fluviolu(m) Misling,²⁹ optimos secu(m) vehe(n)s pisces maxime illos quos förhen²⁶ voca(n)t. Prope oppidu(m) a. tero Graeznitzio³⁰ excipit(ur) nome(n)q(ue) omittit. Sed alter illi unitus paulo post, in Trava(m)²³ sese exonerat.

Ut aut(em) ad Bachberg³¹ et ad lacu(m) redeamus raro sit ut pecus ad aquas illas accedat quod nihil p(rae)ter nemora (et) inculta loca adiace(n)t, et rustici pecus suu(m) ne ad lacu(m) evagetur su(m)ma cura arceat... A dextra opidi parte arx in mo(n)te apparet no(m)i(n)e Baumgraez³² vetustu(m) nec ut... elegans.

Mensura vini tam Windisgraecie qua(m) Graecie Bavarice³³ est 56 on...rum. Venditur optimu(m) 6 cr.

In oppido co(n)cionatur germanice extra oppidu(m) in quoda(m) templo suburbano vandalice;³⁴ Rustici paene omnes vandalica: oppidani utraque lingua fere utu(n)tur. Missam raro celebra(n)t nec multi ad illa(m) si celebretur veniu(n)t. Vindalic(us)³⁴ concionator etia(m) rarissime co(n)cionatur. Lingua vandalica³⁴ iam(?) in mo(n)te maiori Ratel³⁵ [na(m) et maior Ratel et minor est] incipit.

In oppido habuimus hospite(m) iudicu(m) illius loci, qui nos bono pretio tractavit. Substitimus aut(em) hic propter pluvias co(n)tinuas et aquaru(m) inundationes totu(m) diem Sabbati et porro usq(ue) ad prandiu(m) Diei D(o)m(ini)ci. Et solvimus pro 4 refectionibus tres cu(m) 3 equis quatuor fl et 31 cr... stat a.

²³ Drava. — ²⁴ Muta. — ²⁵ Vuzenica. — ²⁶ postrvi. — ²⁷ Slovenj Gradec. — ²⁸ Tega imena nisem mogel identificirati. — ²⁹ Mislinja. — ³⁰ Gradišnica (na zemljevidu sedaj Reka). — ³¹ Pohorje. — ³² Grad nad Starim trgom (?). — ³³ Štajerski Gradec. — ³⁴ slovensko. Kraj teh pridig je pač Stari trg. — ³⁵ Radl.

31. Die aut(em) D(o)m(ini)co 14° Octob. pra(n)dio sumpto P r e i s b u r g u m³⁶ versus co(n)tendimus duce itineris 4; bat... et victu(m) co(n)ducto per vias nihilo mitiores superioribus illas ab supra omniu(m) asperrimas ... Distat aut(em) P r e i s b u r g i u m³⁶ Windisgraecia 3 mil. g. Mo(n)tes et valles inter haec duo loca interiectę aedificiis et incolis valde sunt infreque(n)tia.

Est P r e i s b u r g u m³⁶ pagus magnus Jus mercatus h(abe)ns pertine(n)s ad Adam Schrot³⁷... vasallu(m) Archiducis Caroli Pręter fluit fluviolus S a n u s.³⁸ Lingua hic paene t o t a v a n d a l i c a³⁹ est [vix e(ni)m 7 su(n)t homines qui lingua(m) germanica(m) noru(n)t]⁴⁰ pauci e(ni)m Germanicam et co(n)ciones tantu(m) vindelica³⁴ lingua fiu(n)t. Hospitio usi sumus S^{ti} Georgii cuius hospes germanice sciens vili pretio nos bene tractavit. Solvimus e(ni)m o(mn)i(n)o 65 cr. Aiebat hospes variaru(m) feraru(m) venationes fieri sed posse tantu(m) quota(n)nis 3 cervos totidemq(ue) apros capere reliquaru(m) vero quot possint et velint.

32. Die Lunae 15. octob. etia(m)si plueret hospite tamen duce equit... P r e i s b u r g o perreximus L a u f f e n⁴¹ 1 l. g. pagu(m) mercatoru(m) ubi ligni negotiationes fiu(n)t. Rates enim in Hungaria(m) usq(ue) per fluviolu(m) Sanu(m)³⁸ devehuntur. Sanus etia(m)si parvus sit optimos tame(n) pisces fert et tota Germania celebratissimos Fōrhen²⁶ et Az.⁴² Iter hoc propter aquas etia(m) satis periculosu(m) fuit. Hospitio hic usi sumus cuiusda(m) Petri Tierdi⁴³ qui Musicus esset, et latine novisset, fuerat eni(m) Viennae famulus collegii Archiducalis. Sed cu(m) a(n)tea sacerdotio destinatus esset, nu(n)c oblata matrimonii occasione divi... lam, strumosa(m) (ni?)gris de(n)tib... ..minentibus, cuius facultate(m) (esti)matur 10.000 aureoru(m).

33. Post prandiu(m) Lauffeni su(m)ptu(m) ac p(rae)terito castello Altenburg⁴⁴ a sinistris ad fluviu(m) posito; et ad Ep(iscop)um Labacensem pertine(n)te asperrima via venimus O b e r b u r g⁴⁵ 1 l. g. pagum abbatia(m) habe(n)s instar castelli distans P r e i s b u r g o³⁶ 2 miliaria pertine(n)te(m) ad Ep(iscop)um Labace(n)sem qui nu(n)c hic habitabat et nobis fercula duo et vinu(m) dono (in) diversoriu(m) mittebat. (Ute)bamur aut(em) diversorio senis versipellis et avari qui et nobis et equis in stratis prebendis aequae iniquus fuit. Equis stram(ini) defuit nobis... Distat O u e r b u (r)gum⁴⁵ P r e i s b u r g o⁴⁶ 2 mil.

34. Die martis 16° octob. mane cu(m). Pe... quoda(m) semifatuo que(m) Laufen⁴¹ invenimus duce perreximus per miliare in hoc itinere ascendimus asperu(m) mo(n)te(m) usq(ue) ad cruce(m) lignea(m) in su(m)mo Jugo⁴⁷ posita(m) qui limes est Stirie et Carniolae. Inde eque horrido de(scensu) per miliare perven(imus) ad oppidulu(m) S t a i n⁴⁸... et melius Windisgraecio... Huc ad mercatu(m) co(n)fuxeru(n)t rustici emptum res necessarias. Panis aut(em) hic et albissimus et saluberrimus.

Hoc die post multoru(m) dieru(m) pluvias serenitas illuxit. Oppidu(m) hoc muro cinctu(m) satis forti ab oriente flume(n) Savus⁴⁹ illud defendit. Cui e regione oppidi imminet arx satis egregia in mo(n)te sita⁵⁰ p(er)tine(n)s ad Archiduce(m) Carolu(m) ut et oppidu(m) ipsu(m). Exeu(n)tibus oppidu(m) iteru(m) a sinistris (ar)x egregia apparet.⁵¹

(De) Stain Ouerburgo⁴⁵ 2 ml.

35. Co(n)fectis a Stain duobus miliaribus ad flumen Savu(m) pervenitur quod transmittitur binis lenibus uniligneis simul junctis. 4 equoru(m) capacibus solviturq(ue) pro singulis equis 2 cr.

36. A Savi traiectu ad oppidu(m) Labach⁵² iter unius parvi miliaris est. Totu(m) hoc Iter triu(m) miliariu(m) a Stain usq(ue) oppidu(m) Labach planu(m) et expeditu(m)

³⁶ Praßberg, Mozirje. — ³⁷ Polnega imena nisem mogel ugotoviti. — ³⁸ Savinja. — ³⁹ podčrtal Blotius. — ⁴⁰ dodano pod črto. — ⁴¹ Ljubno. — ⁴² Az, vrsta rib; imena se mi ni posrečilo ugotoviti. — ⁴³ Podatkov o njem nisem dobil. — ⁴⁴ Vrbovec. — ⁴⁵ Gornji grad. — ⁴⁶ pod tem prvotno Laufeno⁴¹. — ⁴⁷ Černivec. — ⁴⁸ Kamnik. — ⁴⁹ Beseda je dopisana pozneje nad piki-cami, ki jih je prvotno postavil namesto imena. Gre pa še vseeno za pomoto namesto Bistrice. — ⁵⁰ Mali grad. — ⁵¹ Stari grad, ako ne misli zopet Malega gradu. — ⁵² Ljubljana.

est nullisq(ue) mo(n)tibus interruptu(m). Longeq(ue) aliud a superioribus... illis(?) itineribus quae esperrima... Distat Labacum a Stain...⁵³

Vesperī aut(em) sero venie(n)tes oppido exclusi in suburbio sordido quoda(m) et nebulonis hospitis diversorio usi sumus. Foenu(m) in hypocaustu(m) illatu(m) lecti usu(m) praebuit. Itaq(ue) postridie male coenati et nocte duriter tra(n)sacta, equisq(ue) no(n) bene tractatis postridie 80 cr. solvimus. ac in ipsu(m) oppidu(m) ad Judice(m) civitatis viru(m) grave(m) et bonu(m) immigravimus. Ostensis tu(m) prius litteris testimonialibus ad porta(m) civitatis Graecię et Windisgraeciae impetra... Alioquin e(ni)m intromissi no(n) ... mus. Co(n)su(m)psimus aut(em) hic nos 3 cu(m) 3 equis toto die tantu(m) o(mn)ib(us) co(m)putatis con(n)su(m)psimus 114 cr.⁵⁴ Stainii lingua etia(m) Illyrica³⁴ in usu est pauci germanicam noru(n)t.

37. Labach Italice Lubiana Vandalice³⁴ seu Illyrice Lublana oppidu(m) est Episcopu(m) habens cuius tame(n) oppidu(m) no(n) est. Est e(ni)m archiducis Caroli. Situ(m) est ad flume(n) Labach⁵⁵ quod urbem interluit po(n)te inter utraq(ue) urbis partem strato.⁵⁶ Magnitudo Graeciae¹⁹ equalis videtur qua(m)q(ue) Graecia magnifice(n)ciores habet aedes et arce(m) m... munitiore(m) et in aeditiori loco posita(m). Haec aut(em) Labacensis arx situ(m) habet amoeniore(m). Est e(ni)m in mo(n)te lucis et arboribus varii generis co(n)situ(m). Arx etia(m) Labach vocatur ut et urbs et flume(n). Vallis undiq(ue) magna et aspectu iucu(n)da circu(m)iacet.

Flume(n) Labach⁵⁵ in dextris mo(n)tibus 6 l. g. ab urbe oritur. A fonte per duo fluens miliaria in barathru(m) mo(n)tis sese demergit et intervallo quoda(m) unius atq(ue) alterius intermisso rursu(m) tamq(uam) ex novo fonte eru(m)pit et mox tanto flumine et profundo alveo prorumpit ut navigia ferat. Circa haec loca lacus dicitur esse longitudine unius miliaris. Latitudine dimidiati miliaris. Qui lacus de Cirknitz⁵⁷ vocatus pisces et optimos et maximos et plurimos h(abet). Quota(n)nis aut(em) ita exsiccatur, ut foeni plurimu(m) inde colliga(n)t, et ligna inde sece(n)t. Vene(n)... etia(m) interdum lepores eo ipso in loco ubi a(n)te piscati sunt. Lingua Illyrica³⁴ hic etia(m) viget, ite(m) germanica, co(n)ciones in utraq(ue) fiu(n)t lingua et in utraq(ue) religio(n)e po(n)tificia et lutherana. Fiu(n)t e(ni)m co(n)ciones et coeremonię lutheranae. Hospite(m) hic iudicem habuimus viru(m) grave(m) et bonu(m). Mensura vini pendet 54 oncias. Labach flume(n) media(m) urbe(m) interluit pars dextra urbis brevior et latior, sinistra longior una fere via sed longissima co(n)stans. Suburbia etia(m) adsunt. Ex su(m)mo arcis mo(n)te ta(m) ad septe(n)trione(m) qua(m) meridie(m) prospectus in planicie(m) amoenissimus est.

Macellu(m) in po(n)tibus a(n)te urbe(m) et in media urbe supra flume(n) positus est⁵⁸ quod bonae est politię.

38. Al Vernich⁵⁹ italice vel

Ouerlabach⁵⁹ germanice vel

Wornichke⁵⁹ illyrice 3 l. g.

Iter planu(m) Iter a Lublana hic usq(ue) planu(m) et expeditu(m) est. Potest quis hinc Lublana(m) usq(ue) lembis binis simul iunctis co(m)modissime etia(m) cu(m) equis Lublana(m) devehi. Ite(m) Illinc huc subvehi nisi quod flumine imbribus exunda(n)te no(n) nihil periculo.

39. Ouerloubvitz⁶⁰ vel Lugotitz⁶¹ 2 l. g. Iter saxosu(m) no(n)... huc usq(ue) fuit a Verni...⁵⁹

40. Putcray.⁶² Una domus sola q(ue) diversoriu(m) est. A Loubbitz⁶⁰ huc usq(ue) iter mo(n)tosu(m) saxosu(m) et sylvosu(m). maxima(m) viatorib(us) difficultatem parit. Est hoc diversoriu(m) in su(m)ma mo(n)tis parte postea e(ni)m semper usq(ue) ad St. Georgiu(m)⁶³ desce(n)ditur. At desce(n)sus no(n) minus difficilis est equis ob saxa qua(m) asce(n)sus. Hoc mirabile dictu, hic se(m)per ve(n)tus tota regione

⁵³ Številke ni izpisal. — ⁵⁴ Ni jasno, ali se ta stavek nanaša na Ljubljano ali na Kamnik. — ⁵⁵ Ljubljana. — ⁵⁶ Nekdanji Čevljarski most. — ⁵⁷ Cerknica. — ⁵⁸ Na nekdanjem Čevljarskem in na Špitalskem mostu. — ⁵⁹ Vrhnika. — ⁶⁰ Gornji Logatec. — ⁶¹ Logatec. — ⁶² Podkraj. — ⁶³ Šturije.

perflat, Interdu(m) tantus ut neq(ue) homines neq(ue) equos descendere sinat. Et certe qua(m)q(uam) in hoc itinere intervallo quod inter putcray⁶² et St. Georgiu(m)⁶³ interiectu(m) est nobis no(n) tantu(m) ve(n)tus molestus fuit veru(m) etia(m) tonitrua pluvia p(er) ruina(m) grandinu(m) imbres nobisq(ue) equisq(ue) morte minari videbantur. Hisce nobis difficultatibus circu(m) ve(n)tis hoc accedebat mali quod S a n t G e o r g i i⁶³ hospites nobis satis imbris madefactis ta(n)toq(ue) periculo detractis ia(m) nocte insta(n)te hospitium negaba(n)t. At tande(m) tamen exora(re) se passi sunt. Et tu(m) quide(m). r... co(n)pertum fuit homines cal(lidos?) tam se in nobis... excipiendis prebui... difficiles ut postridie plus extorquere(n)t.

41. Progredientibus a S. Georgio⁶³ ab sinistra statim in mo(n)te apparet C r e u t s⁶⁴ oppidulu(m) cu(m) castello et ad duo porro miliaria procede(n)tibus adest pagus S a n t f a s⁶⁵ ubi quis si opus foret co(m)mode pernoctare posset v̄r...

In hoc itinere a Pertelo Zua(n)sero(?) et Ehenuo (?)⁶⁶ ducertentes eos a tergo reliquimus.

42. G o r i t i a⁶⁷ oppidu(m) et ditio seu comitatus. Comes aut(em) Goritię archiducis Caroli Vasallus est. Est hoc oppidum Lublanę⁶² magnitudinē fere par et hortos habet et vineas amoeniores et situ(m) aspectu(m) plane iucundu(m). Arce(m) (au)tem in mo(n)te dextro posita(m) Lublane(n)si, ut videtur, meliorem Loquitur hic illyricè³⁴ Italicè et germanicè. Sed co(n)ciones ta(n)tu(m) italice et Illyrice³⁴ habentur. Distat Aquilegia⁶⁸ 20000 passu(m) et totidem Utino.⁶⁹ Hic primu(m) et terra et homines geniu(m) Italicu(m) habere ac germanica o(mn)ia hic fine(m) accipere videntur. Oppidu(m) in planitie situ(m) est Arx in Colle oppido adhere(n)te. Hospitem habuimus no(n) procul a foro no(m)i(n)e Petrum Tertiu(m), Christopheri Mosconi Bergomatis amic(um). Hic satis nitide satis(que) bono pretio tractabamur.

43. Goritia sumpto prandio ac impetratis literis... nialib(us) die sabbati descendentes et assumpto itineris duce p(er) 3 cr conducto ad O t a g n a n u (m)⁷⁰ usq(ue) perreximus per loca plana sed torre(n)s⁷¹ quida(m) satis profundus et periculosus fuit tra(n)seundus. Iter aut(em) nostrum per loca plana et culta fuit.

M a r i a n u m⁷² pagus dista(n)s Gorizia 8 mil. pass. ubi diversoriu(m) paru(m) co(m)modu(m). Perreximus p(ro)pter

45. M e d a m⁷³ pagum 2 m. p. M e d e a⁷³ diversoriu(m) habuit valde equis et nobis inco(m)modu(m). Hauena e(ni)m deerat, cuius locu(m) supplevit spelta. In istis tamen sordibus plusq(uam) 8 lib. venetias co(n)sumpsimus ut fieri solet. Hic omnes loquebantur italice et ia(m) germanicoru(m) mo(n)tiu(m) et Illyricoru(m)³⁴ hominu(m) mores evasisse videbamur. Terra etia(m) cultior et vitibus ulivis maritatis ornatur ipsa etiam equabilis plani... Italia(m) ia(m) adesse significavit quanq(uam) hactenus Archiducis Caroli d(o)m(ini)um dur... Hic incidimus in D. Franciscu(m) Sandelinu(m) Doctore(m) atq(ue) maleficioru(m) Judice(m) ac Goritię Gastaldu(m) qui nos vino donavit.

Na f. 137/8 opiše Videm, dalje pa samo našteva kraje, skozi katere je potoval: Sacil,⁷⁴ Godega,⁷⁵ Sa(n)ta Fiore,⁷⁶ Codignan⁷⁷ itd.

Na f. 177 je nov naslov Iter Florentia Senas 1574 mense februario.

Na f. 197 je nov naslov HB Itineris Memorialia Venetiis Vien-nam 1574 mense octobri et novembri.

Tu opiše pot čez Tervisiu(m),⁷⁸ Sacil,⁷⁴ Sant Advocat,⁷⁹ Spilimberga, Sant Daniel, Venzon, Portis⁸⁰ do Resiute,⁸¹ kjer postane zopet za nas zanimiv.

F. 203. R e s i u t a,⁸¹ vicus situs ad flume(n) Resiam qui ligneo po(n)te tra(n)-

⁶⁴ Sv. Križ pri Ajdovščini. — ⁶⁵ Šempas. — ⁶⁶ Negotovo čitanje in ni jasno, ali gre za imena vodnikov ali kaj. — ⁶⁷ Gorica. — ⁶⁸ Oglej. — ⁶⁹ Videm, Udine. — ⁷⁰ Ontagnano di Gouars (Antoniano) pri Palmanovi. Cf. A. di Prampero, Saggio di un glossario geografico friulano dal VI al XIII secolo. Str. 8. Blotius piše Otag nanu(m). — ⁷¹ Soča. — ⁷² Mariano, Marijan. — ⁷³ Medea. — ⁷⁴ Sacile. — ⁷⁵ Godega di S. Urbano. — ⁷⁶ S. Fior di sopra. — ⁷⁷ Conegliano. — ⁷⁸ Treviso. — ⁷⁹ San Foca med Pordenone in Maniago. Za določitev tega in nekaterih drugih imen se zahvaljujem g. G. B. Corgnaliju, knjižničarju v Vidmu. — ⁸⁰ Portis med Venzon in Resiutto. — ⁸¹ Resiutta, Na Beli.

situr. Loquitur hic et Italice et germanice et Vandalice⁸⁴ siue Slauonice⁸⁴ propterea hu(n)c pagu(m) Itali Resiutam, Germani voca(n)t Fellach.

Sledi La Chiusa⁸² in na

f. 204' Ponteba Italice vel Pontabel germanice utu(n)tur e(ni)m hic utraq(ue) lingua.

Sledi Malborghethum, na

f. 206' pa Sucowitz⁸³ vicus germanice et schlavonice⁸⁴ [loquu(n)tur e(ni)m hic pleriq(ue) schlavonice⁸⁴] Italice vero Gonizza⁸³ vicus aute(m) parvus est, sine diversorio nisi aliquod sit pauperulu(m) sine signo. Est hic vic(us) etia(m) ad flumen.

Safnitz⁸⁴ ad flumen Germanice et schlavonice⁸⁴ Italice vero Campo rosso⁸⁴ pagus satis magnus sed aedificia h(ab)ens parva et lignea nihil cu(m) Malborgetti aut Po(n)tebae aedibus co(n)ferenda. Sermo hic est Vandalicus⁸⁴ (vel) illyricus.⁸⁴ Pauci germanica(m) aut Italica(m) noru(n)t... Nota: a S^{to} Daniele usq(ue) ad haec loca curru(m) minimoru(m) usu(m) esse que(m) un(us) sive bos sive asinus sive equus sive homo in via plana possit trahere.

Nota. Item Pontebae et in sequentibus locis multas esse molas aquatiles ligni farinae et maxime ferri usui acco(m)modatę propter maxima(m) ferri quod hisce in locis foditur copia(m), et facili negotio no(n) ta(n)tu(m) clatra et ca(n)cellos sed et fenestras et portas integras ferreas habere liceat. In his locis omnibus inde usq(ue) ab Hospedaletto⁸⁵ fere usq(ue) ad Villacu(m)⁸⁶ utrumq(ue) mo(n)tes asperi alti et pręruptae rupes cernu(n)tur arboribus variis vestitae rarioribus tame(n) quam ut silvaru(m) nome(n) gignere quea(n)t. Cu(m) aut(em) circu(m)quaq(ue) arbores sint, ligni copia(m) h(ab)ent maxima(m). Ideoq(ue) aedes fere ligneas h(ab)ent vel tecta saltem scandulis ligneis cooperta.

Hoc forte praetereu(n)du(m) no(n) est Camporossi⁸⁴ in diversorio ubi tam bene ta(m) vili viximus homuncione(m) esse parvulu(m) semistultu(m) 4 liberoru(m) patre(m) miros ludos ede(n)te(m).

Nota. In hoc pago Safnitz vel Saufnitz⁸⁴ ut alii voca(n)t nos in diversorio invenisse tam praesta(n)te(m) tamq(ue) boni saporis pane(m) et vinu(m) ta(m) generosu(m), deinde cochlearia et pocula arge(n)tea ut miraculu(m) videretur.

Od Žabnice je šel skozi Trbiž, Terrel,⁸⁷ Maglern, Arnoldstain,⁸⁸ Peca,⁸⁹ Nieuhaus,⁹⁰ Fedraun⁹¹ (grad) v Beljak.

F. 210'. Villacum⁸⁶ oppidu(m) egregium pertine(n)s Ep(iscop)um Bamperge(n)se(m) sed tamen religione(m) lutheranam colens ut et pleriq(ue) totius Carinthiae incolae. Oppidum ipsum pro mo(n)tano loco mediocris magnitudinis forte Posonio⁹² magnitudine et munitione co(n)ferendu(m). A Septentrione et orie(n)te i(n)curvante se in arcum Draua vulgo die Troech⁹³ vocata [quod flumen Sigettum versus fluit] alluitur. Tra(n)situr Draua po(n)te. A parte fluminis debilia habet moenia a parte diversa dupliora habet sed tenua. Duo hic su(n)t templa egregia. Conciones fiu(n)t 3 singulis hebdomadib(us) a co(n)cionatoribus lutheranis. 25 annos ha(n)c cives sequu(n)tur religione(m) Episcopus Ba(m)berge(n)sis voluit interdu(m) restituere missam sed cives bo(m)bardis indutu(m) sacro amictu sacerdotem cu(m) täycere (?) vellent aufugere est coact(us). Item neq(ue) Archidux Carolus mutare religionem potuit. Est oppidum situm in loco fere plano, a quo tame(n) mo(n)tes no(n) procul absint, no(n) alti illi quide(m) sed presta(n)tia dantes metalla, ut ferru(m), plumbu(m), cupru(m) et argentu(m) in locis oppido vicinis effodiatur. [Hoc certu(m) est in Carinthia auri arge(n)tiq(ue) esse fodinas, aliasq(ue) res multo maxime mirabiles: Et in his fossas et spenis quasda(m) in aquibus...]

Iz Beljaka do Dunaja je potoval skozi St. Andrae,⁹⁴ Feldkirchen, Št. Vid ob Glini, Althofen, Friesach, Neumarkt, Judenburg, Knittelfeld, Leoben, Bruck a. M., Mürzzuschlag, Schottwien, Gloggnitz, Wiener Neustadt in Treiskirchen.

⁸² Chiusa Forte, Kuže. — ⁸³ Ukve. — ⁸⁴ Žabnica. — ⁸⁵ Med Gemono in Venzona. — ⁸⁶ Beljak. — ⁸⁷ Thörl, Vrata. — ⁸⁸ Podklošter. — ⁸⁹ Pöckau, Peče. — ⁹⁰ Neuhaus, Pod Turjo. — ⁹¹ Na Medgorjah (Megarje). — ⁹² Požun, Bratislava. — ⁹³ Drava. — ⁹⁴ St. Andrae pri Landskronu na Koroškem.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000523476

15. VII, 1946

